

ALLAH'IN SEVDİĞİ DAVRANIŞLAR*

*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*

*El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü
ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn...
Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ
muhammedini'l-mustafâ... Ve alâ âlihi ve
sahbihi ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı
ve'l-vefâ...*

*Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve
eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi
kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ
muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve
şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin
bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle
dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-
muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve
selleme ennehû kâl:*

يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَا آدَمُ قُمْ
فَجَهِّزْ مِنْ أُمَّتِكَ تِسْعِمِائَةٍ وَتِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِلَى
النَّارِ وَوَاحِدًا إِلَى الْجَنَّةِ فَكَبَا أَصْحَابُهُ وَبَكَوْا
فَقَالَ ارْفَعُوا رُؤُوسَكُمْ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا
أُمَّتِي فِي الْأُمَّمِ إِلَّا كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدٍ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

الثَّوْرُ الْأَسْوَدُ

(طب. عن أبي الدرداء)

RE. 516/7 (*Yekülü'llàhu tebâreke ve teâlâ yevme'l-kıyâmeti: Yâ ademü, kum fecehhiz min ümmetike, tis'amietin ve tis'aten ve tis'îne ile'n-nâri, ve vâhiden ile'l-cenneti. Fekebâ ashâbuhû ve bekev. fekâle: Irfeû ruûseküm, fevellezî nefsi bi-yedihî mâ ümmetî fi'l-ümemi illâ ke'sş-şa'reti'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi.*) *Sadaka rasûlü'llah fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünya ve

âhirette üzerinizde olsun... Rabbimiz iki cihanda size rahmetiyle muamele etsin... Cenneti ve cemali ile cümlelerinizi, cümlemizi müşerref eylesin.

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden okumak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamadan önce, Peygamber Efendimiz'e bağlılığımızın, ümmetliğimizin nişânesi olmak üzere rûh-u pâkine hediye edelim diye, aciz naçiz bir hediye olsun diye ve onun âlinin, ashabının, etbânının, ahababının ruhlarına, ve sâir enbiyâ ve mürselînin ervâhına, hâssaten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri, verese-i nebî, ulemâ-i muhakkikîn, meşâyih-i vâsılîn sâdât ve meşâyih-i turûk-u

aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Kendisinden feyz aldığımız Hocamız Mehmed Zahîd-i Bursevî'nin, kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvilerin, hadisçilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyup Allah'ın rızasını kazanmak için cihad eyleyerek fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu içinde oturduğumuz caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiye zaman zaman genişleten, tamir, tecdid ve tevsî edenlerin ve içinde cemaat olarak ibadet eyleyip mânen ihyâ edenlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ve dilediklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, Kur'an'ın yolunda yürüyelim, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uyalım, Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye buyurun bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, geçmişlerimize hediye edelim öyle başlayalım:

.....

a. İnsanların Çoğu Cehenneme Gidecek

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler Gümüşhaneli Hocamız'ın toplamış olduğu hadis mecmuası, hadis koleksiyonu Râmûzü'l-Ehâdîs'in 516. sayfasındadır.

Ebü'd-Derdâ RA'dan, Taberânî rivayet etmiş diye metinde kaydedilmiş. Peygamber Efendimiz SAS bu rivayete göre şöyle buyurmuş:¹

يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَا آدَمُ قُمْ
فَجَهِّزْ مِنْ أُمَّتِكَ تِسْعِمِائَةٍ وَتِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِلَى
النَّارِ وَوَاحِدًا إِلَى الْجَنَّةِ فَكَبَا أَصْحَابُهُ وَبَكَّوْا
فَقَالَ ارْفَعُوا رُؤُوسَكُمْ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا
أُمَّتِي فِي الْأُمَّمِ إِلَّا كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ
الثَّوْرِ الْأَسْوَدِ

(طب. عن أبي الدرداء)

RE. 516/7 (*Yekülü'llàhu tebâreke ve teâlâ yevme'l-kıyâmeti: Yâ ademü, kum fecehhiz min ümmetike, tis'amietin ve tis'aten ve tis'îne ile'n-nâri, ve vâhiden ile'l-cenneti. Fekebâ ashâbuhû ve bekev. fekâle: Irfeû ruûseküm, fevellezî nefsi bi-yedihî mâ ümmetî*)

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.441, no:27529; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.262, no:2215; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.721, no:18621; Ebü'd-Derdâ RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.32, no:3016; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.223, no:27023.

fi'l-ümemi illâ ke's-şa'reti'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi.)

(Yekülü'llâhu tebâreke ve teâlâ yevme'l-kıyâmeti) “Yüce ve kutlu Rabbimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri kıyamet gününde buyuracak ki: *(Yâ âdemü)* Ey Âdem!”

Hız. Âdem Peygamber AS ceddimiz, dedemiz, ebu'l-beşer.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kıyamet gününde buyuracak ki:

“Ey Âdem! *(Kum)* Kalk ayağa! *(Fecehhiz min ümmetike)* Senin ümmetinden hazırla... *(Tis'amietin ve tis'aten ve tis'îne ile'n-nâri)* 999'unu cehenneme sevk et, cehenneme gitmek üzere hazırla! *(Ve vâhiden ile'l-cenneti)* Sadece bir tanesi, binde bir tanesi cennete gidecek şekilde onları ayarla, techiz et!”

(Ümmetike) dediği, Hız. Âdem AS'ın bugüne kadar yeryüzünde yaşamış olan bütün zürriyeti... *[(Zürriyetike)* diye de rivayet edilmiş.]

Demek ki Peygamber Efendimiz, “Allah-u Teâlâ Hazretleri Hız. Âdem AS'ın neslinden gelen, benî Âdem, Hız. Âdem'in evlâtları olan biz insan neslinin dokuz yüz doksan dokuz bölümü cehenneme, bir bölümü cennete gidecek diye onları hazırlamasını, sevk etmesini, temyiz etmesini, tefrik etmesini Hazreti Âdem'e emredecek.” dedi. Bilgi olarak bunu verdi.

Bu hadîs-i şerîfin dışında başka hadîs-i şerîflerden de bunu biliyoruz. İnsanların çok büyük ekseriyeti cehenneme, çok küçük

bir ekalliyet cennete girecek; bunu çok net biliyoruz.

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ

(يوسف: ١٠٣)

(*Ve mâ ekserü'n-nâsi ve lev haraste bi-mü'minîn*) “Ey Rasûlüm, sen ne kadar heves etsen de, çalışsan, ter döksen, gayret etsen, uğraşsan da, insanların pek çoğu bu gerçekleri anlayıp da iman edecek, doğru yola gelecek değillerdir.” (Yusuf, 12/103) diye âyet-i kerîmede de bildirildiği gibi, sizin de etrafınıza baktığınız zaman gördüğünüz üzere insanların çoğu cehenneme odun, yakıt, cehennemin malzemesi durumunda...

Din yok, iman yok, insaf yok, adalet yok, vefa yok, dürüstlük yok... Hepsi cezayı hak etmiş, bir yığın güruh! Bunların içinde cennete girecekler binde bir mesabesinde. Dokuz yüz doksan dokuzu cehenneme, bir bölümü cennete gidecek kadar cennetlikler az...

Rasûlüllah Efendimiz'den bu sözler sadır olup da, ashâb-ı kirâm bunu duyunca ne yaptılar?

(*Fekebâ ashâbuhû*) “Yüzleri üstü yerlere düştüler.”

Baş üstü, yüz üstü yere kapandılar, düştüler. Ayakta duracak takatleri kalmadı veyahut dehşetten, korkudan, üzüntüden secdeye varır gibi yüzleri üstü yerlere devrildiler, kapandılar. (*Ve bekev*) “Başladılar ağlamaya.” Çünkü haberi veren muhbir-i sâdık, Allah-u Teâlâ

Hazretleri'nin peygamberi. O haberi duyunca, o mâlûmat onların kulağına erişince hepsi yüzüstü yerlere düştü ve ağladılar.

(Fekàle) “Hz. Peygamber SAS buyurdu ki:

(*İrfeù ruûseküm*) “Başlarınızı kaldırın! (*Fevellezî nefsi bi-yedihî*) Canım, nefsim elinde olan Allah'a and olsun, yemin ederim ki, (*mâ ümmetî fi'l-ümemi*) benim ümmetim öteki ümmetlere nazaran kıyas edilirse, nisbet edilirse; (*illâ ke'sş-şa'reti'l-beyzâi fî celdi'ssevri'l-esvedî*. “Benim ümmetim siyah renkli bir öküzün derisindeki tek bir beyaz kıl gibidir.”

Yani bu ne demek?

O da ayrı bir acı haber. Mi'racda Peygamber Efendimiz, Hz. Âdem AS'ı sağına baktığı zaman gülüyor, soluna baktığı zaman ağlıyor gördü. Cebrâil AS'a sordu.

“—Onun sağına bakıp da gördüğü insanlar, zürriyetler, Hz. Âdem'in cennete gidecek evlâtları olduğundan, onları görünce sevinip gülüyor. Soluna dönüp baktığı zaman gördükleri de cehenneme gidecekler olduğu için, canından parça olduğundan, evlâtları, zürriyetleri olduğundan onları görünce ağlıyor.” dedi.

Mi'rac'dan da Peygamber Efendimiz'in gözüne meselenin böyle gösterildiğini biliyoruz.

Peygamber Efendimiz:

“—Başınızı kaldırın! Öteki ümmetlere nisbetle benim ümmetim bir siyah öküz derisinde — birkaç kişi oturacak gibi büyük, kocaman olur— bir tek beyaz kıl kadar azdır. Ve cennet ehlinin

“üçte biri olmaya, yarısı olmaya razı mısınız?” dedi.

Anlaşıyor ki va'd-i ilâhî, Ümmet-i Muhammed'in içinden çıkan cennetlikler, cennete girecekler cennette öteki ümmetlerin hepsine denk olacak, onların hepsinden fazla olacak gibi ama insanların çoğu, büyük ekseriyet cehenneme gidecek.

Muhterem kardeşlerim!

Belki bu hadîs-i şerîf bize sahâbe-i kirâm kadar tesir etmiyor. Çünkü biz ağlamadık. İçimizde bir şey kıpırdadı ama onlar yerlere kapandılar, hüngür hüngür ağladılar da biz sadece dinliyoruz.

Neden?

İmanlar farklı, duygular farklı, seviyeler farklı olduğu için o kadar fazla tesir etmiyor ama, derince ekseriyetin cehenneme gideceğini düşünecek olursak; bizim de acaba cennete mi yarar, cehenneme mi yarar iş yaptığımızı düşünecek olursak, uykumuzun kaçması lâzım! Bizim de biraz aklımızın başımızdan gitmesi lâzım! Bizim de biraz kalbimizin küt küt atması, biraz telaşa, endişeye düşmemiz gerekir. Çünkü bu acı bir haberdir. Cehennem oyuncak değildir.

Türkiye'nin istersen İstanbul'unda, istersen Ankara'sında, istersen kasabasında, istersen köyünde oturursun gibi değil! Birisi cennet, Allah'ın nimetlerinin olduğu yer; öbür tarafta cehennem, Allah'ın kahrının tecelli ettiği yer... O cennete giremezsek halimiz ne olur! O

cehenneme düşer, o ateşlerde yanar, o azaplara uğrarsak halimiz ne olur!

Bir dişçiye tedavi için gidemiyoruz. Elimize iğne batsa, ayağımıza diken batsa, midemiz rahatsızlansa veya başımız ağrırsa veyahut başımıza sebebi bilinmeyen bir ağrı sapsansa feleğimizi şaşırıyoruz. Allah'ın kahrının yoğun bir şekilde tecelli ettiği cehenneme kim dayanabilir?

Kimse dayanamaz. Onun için çok ciddi olarak bu meseleyi düşünmeliyiz.

Biz Rasûlüllah'ın ashabından mıyız? Değiliz!

Evlîyâullahtan mıyız? Salihlerden mi, kâmillerden mi, alimlerden miyiz? Allah'ın sevdiği muttakî, muhsin, sabırlı, şükürlü kullardan mıyız?

Herkes kendisini teraziye koysun, haline bir dikkat etsin. Kötü huylarını bir tarafa koysun, kötü amellerinden vazgeçsin. Hayatına çekidüzen versin. Çünkü elde fırsat var. Çünkü yaşıyoruz, şu anda sağız. Tevbe edersek, tevbenin kabul olma ihtimali var. Yolumuzu döndürürsek bir başka yola gitme ihtimali var. Yani vazgeçilmez bir yola girmişiz de dönemeyeceğiz gibi bir durum yok.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın vaadi haktır. Dinimiz haktır. Rasûlüllah Efendimiz haktır. Kur'an haktır. Rasûlüllah Efendimiz'in sünneti, sözü, bildirdikleri haktır, gerçektir. Aklımızı başımıza toplayalım.

İnsanların gözü dönmüş. Ahlâk, vicdan kalmamış. Hatta dindarım diyen insanlarda

bile... Şu ağzımı bir açsam söylenecek öyle sözler var ki, ortalık karmakarış olur. Sadece karşılaştığım hadiseleri, bana anlatılanları size nakletsem ortalık allak bullak olur. Gözümüzü açalım!

Düşünün ki geminin birisi bir kayaya çarpmış, içindeki insanların hepsi denize dökülmüşler. Canını kurtaran kurtaracak, öyle bir durumdayız. Aklınızı başınıza toplayın, aklımızı başımıza toplayalım. Kimsenin kimseye caka satacak hali yoktur. Bu iş sarık işi de, sakal işi de değil. Zor! Cenneti kazanmak kolay bir şey değil. Sadece, “Namaz kıldım, Ramazan’da oruç tuttum.” demekle olacak bir şey değil. Çünkü namazın kabulünün, orucun, Allah’ın bir kulu sevmesinin şartları var... Bunun için tasa çekmeli, çare aramalıyız.

Borcumuzun vadesi geldiği zaman, vergi ayı geldiği zaman nasıl çare düşünüyorsak; ayın sonu geldiği zaman kirayı nasıl vereceğiz diye bir şeyler düşünüyorsak; sabah kalktığımız zaman o gün ne yemek yiyeceğiz, nereden sağlayacağız diye düşünüyorsak... Bunların hepsi gelip geçici şeyler!

En çok düşünölmeye uygun ve layık olan:

“—Cenneti nasıl kazanacağız? Cehennemden paçayı nasıl kurtaracağız? Şu azınlığın, mutlu mübareklerin arasına acaba nasıl olur da biz de girebiliriz? Bunların içine girmek çok zor! Dokuz yüz doksan dokuz kişiden biri mi olacağız yoksa binde bir olabilecek miyiz?”

Onun için çok ciddi gayret sarf edelim.

Ömürlerimiz gelip geçiyor. Genç olan kardeşlerimize ihtar ediyorum ki yaşlılara sorsunlar, rüzgâr gibi geçiyor. “Ben şu anda gencim.” diye gençliğine güvenmesinler. Bir gözünü kapar, bir açar bakar ki kırk beş yaşına gelmiş. Bir gözünü kapar, bir daha açar, bakar ki yetmiş yaşına gelmiş, yürümeye dermanı kalmamış. Ondan sonra bir daha gözünü açtığı zaman Azrail’i karşısında görür. Bazen de genç yaşında gider, onu da bilmiyoruz.

Bu çok ciddi iş! Hadîs-i şerîfi biz de düşünelim. Gece düşünelim, not alalım; gündüz düşünelim:

“—Hangi kazancı sağlıyor, nereden kazanıyoruz? Hangi işleri yapıyoruz? Günümüzü nasıl değerlendiriyoruz? Acaba sağlam yolda mı, çürük yolda mı gidiyoruz?”

Dünya hırsını bırakalım, ahireti düşünelim. Çünkü Allah bu dünyada rızkı garanti etmiş. “Yarattım, rızkınızı da garanti ediyorum.” diye rivayetler var. Asıl ahiretin tasasını çekelim. Çünkü dünya nasıl olsa oluyor.

Rabbimiz bizi uyanık müslüman etsin... Şeytana ve nefse uymaktan, ona köle olmaktan, aldanmaktan bizi korusun... Bizi sevdiği kul etsin... Sevdiği amelleri işlemeyi muvaffak eylesin... Cehenneme düşmeyenlerden eylesin... Has kul-ları ile cennetine girenlerden eylesin...

b. Allah'ın Sevdiği Kimseler

Amr ibn-i Abese RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz SAS bu rivayete göre buyurdular ki:²

يَقُولُ اللهُ تَعَالَى قَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَحَابُّونَ
مِنْ أَجْلِي وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَزَاوَرُونَ
مِنْ أَجْلِي وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَبَاذَلُونَ مِنْ
أَجْلِي وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَصَادِقُونَ مِنْ
أَجْلِي وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَنَاصَرُونَ مِنْ
أَجْلِي مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ يُقَدِّمُ اللهُ ثَلَاثَةَ
أَوْلَادٍ مِنْ صُلْبِهِ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْتَ إِلَّا أَدْخَلَهُ
الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ

(ابن أبي الدنيا في كتاب الإخوان طب. عن عمرو بن عبسة)

(Yekülü'llàhu tealâ: Kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetehâbbûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetezâverûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetebâzelûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.386; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.485, no:8996; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.40, no:9080; Taberânî,

Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, c.I, s.377, no:654; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.125, no:304; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.495, no:18013; Amr ibn-i Abese RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.17, no:24713; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.204, no:26980.

yetesàdekûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetenâsarûne min eclî.

Mâ min mü'minin ve lâ mü'minetin, yukaddimu'llàhe selâsete evlâdin min sulbihî, lem yeblüğü'l-hinse, illâ edhalehu'l-cennete bifadli rahmetihî iyyâhüm.)

“Allah-u Teâlâ şöyle buyurur: *(Kad hakkat mehabbetî li'llezîne yetehâbbûne min eclî)*

“Benden ötürü, benim yüzümden, benim sebebimle birbirleri ile dostluk, muhabbet edenlere benim sevgim, muhabbetim hak olur. Ben onları severim. Benim muhabbetime nail olur, benim sevgimi ve rızamı kazanırlar.”

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın her işi hikmetlidir. Yukarıdaki tehdit hadîs-i kudsîsinden sonra, Rabbimiz karşımıza kendisinin sevmesini, rızasını nasıl elde edeceğimizi bildiren bir hadîs-i şerîf çıkardı. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

1. *(Kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetehâbbûne min eclî)* “Birbirlerini Allah rızası için seven, birbirleriyle Allah rızası için dostluk edenlere benim muhabbetim hak olur, benim rızama nail olurlar.”

Onun için birbirimizle has kardeş olalım! Samimi olalım! Hani birbirimize ihvan diyoruz ya, kardeş demek... Bu kardeşliği lafta koymayalım, hakiki, candan kardeş olalım. Birbirimizi candan sevelim ki, Allah'ın sevgisi bize gelsin. Allah kulların birbirleri ile birlik, muhabbet, düzen içinde olmalarını istediğinden bu şarta bağlamış.

Elbette sevgi de bir eğitim işidir. Biz birbirimizi seversek sevginin nasıl olduğunu, nasıl bir duygu olduğunu tatmış, öğrenmiş oluruz. Sevmesini bilmeyen bir insan hiçbir şeyi sevmez. Sevgi duygusu gelişmemişse Kur'an'ı, Rasûlüllah'ı, Allah'ı, cenneti sevemez... Onun için birbirimizi candan sevmeyi mutlaka becerelim.

Çünkü birbirimizi candan sevmiyoruz. Hakiki dostluk, kıyamet alameti midir, âhir zaman alameti midir nedir; kitaplarda kalmış. Herkes birbirinin yüzüne gülüyor, ayağının altına karpuz kabuğu koyuyor. Arkasından kuyusunu kazıyor, çelme takıyor.

Kimler? Müslümanım diyenler de... Kâfirler öyle zaten. Babasına hayrı yok, evladına hayrı yok. Karının kocaya, kocanın karıya faydası yok da... Onların huyları bizlere de bulaştı. Çünkü her taraf onlarla doldu.

Bir turizm belâsına battık. Bir batıcılık fırtınasına tutulduk. Bizim sandalımızı o fırtına sürükledi bir kayalık sahile çarptı, mahvolduk, gittik. Bu dinsiz, imansız, edepsiz, arsız, yüz­süz insanların her şeyi bize geldi, bulaştı. Hastalıkları; frengi, Aids, kolerası vs. dahil... Mânevî hastalıkları, hırsları, hırsızlıkları, edepsizlikleri, yüz­süzlükleri, şehvetperestlikleri, her şeyleri geldi bulaştı.

İslâm ahlâkı, kitaplarda anlatılan mübarek insanların halleri müzelerde, kitapların sayfaları arasında kaldı. Şimdi her şeyimiz onlar gibi... Giyimden, kuşamdan, yemeden, içmeden başlıyor, birbirimize muamelemize kadar, ticari

muamelemize kadar...

Geçen gün bir kardeş geldi bana diyor ki:

“—O kadar konuştuk bana söz verdiler. En son anda bir oyun ettiler, şu kadar servetim gitti. Mahvoldum.”

Ahde vefa yok ki! Sen tedbir alacaktın.

“—Ama söz verdiler.”

Söz verirler ama sözlerinde durmazlar. İşi sım-sıkı bağlayacaksın, bağlamazsan olmaz. Alacağına başından, güzelce, sım-sıkı bağlamazsan sonradan kendi alacağını alıncaya kadar akla karayı seçiyorsun. Adam ödemiyor. Öbür tarafta dairesi var, arabası var, araba alıyor, keyfine bakıyor. Ama senin paranı ödemiyor. Bir kötü devire düşmüşüz, bilmiyorum eskiden de böyle miydi?

Allah'ın iyi kulları da var. Fakat kötülük de çok yaygın. Biliyoruz ki bu kötülükler bize batıdan geldi. Batının edepsizliği, açıklığı, saçıklığı, üstsüzlüğü, altsizliği, hepsi oradan geldi. Bir profesör;

“—Ne olacak, bir kadın bir erkekle anlaşmış. Kanunları, polisleri bu adamların peşinde koşturmanın mânası ne? Ne isterlerse yapsınlar!” diyor.

Mantığa bak, alçak! “Ne isterlerse yapsınlar!” dediğin taraflardan bir tanesi ya senin anandır, ya senin karındır, ya senin kızındır. Hangisine razısın? Herhangi bir tanesine razı mısınız? Belki ona da bir şey demeyecek, çünkü yüzsüzlük adamakıllı almış gitmiş.

Onun için biz birbirimizi candan sevelim. Sevmedikçe cennete girmek yok. Hadîs-i şerîfi biliyorsunuz. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى
تُؤْمِنُوا وَلَا تُوْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا

(حم.م.د.ت.ه.حب. عن ابى هريرة)

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsi bi-yedihî, lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû, ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû. Evelâ edüllüküm alâ şey'in izâ faaltümûhu tehàbebtüm: Efşü's-selâme beyneküm*)

(*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) “Canım kudreti elinde olan Allah’a yemin olsun ki, yani Allah’a yemin olsun ki; (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) iman etmedikçe cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz.”

(*Ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû*) Birbirinizi sevmedikçe, karşılıklı muhabbet beslemedikçe, birbirinizle dost olmadıkça, ihlâslı samîmî kardeş olmadıkça hakîkî mü'min olamazsınız.”

Onun için birbirimizi seveceğiz.

Tarikat oyuncak değil, ihvanlık masal değil! Ya bunu tam yaparsınız ya da kimseyi kandıramazsınız. Mutlaka has, halis, samimi, açık kalpli,

³ Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXII, s.393, no:25151.

temiz kalpli dost olacaksınız. Birbirinizi Allah için seveceksiniz ki Allah'ın rızasına, sevgisine erebilesiniz. Yolu bu!

2. *(Ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetezâ-verûne min eclî)* “Birbirlerini Allah rızası için, benim uğrumda, benim yolumda, benden ötürü ziyaret edenlere benim sevgim hak olur.”

Birbirimizi ziyaret de edeceğiz. Alâkaları kesmeyeceğiz. Birbirimizi seveceğiz, ziyaretleşeceğiz.

3. *(Ve kad hakkat mehabbetî li'llezîne yetebâ-zelûne min eclî)* “Benim yüzümden, benim rızam için, ben emrettim ve ben seviyorum diye birbirlerine ikramda bulunup cömertlik yapanlara, mallarını, imkânlarını saçanlara benim sevgim hak olur. Muhakkak ben onları severim.”

Demek ki kesemizin ağzını da açacağız. Maddî imkânlarımızı da kardeşlerimize tahsis edeceğiz. Onların mutluluğu için çalışacağız. Hastalar için hastaneler, tahsilsizler için okullar kuracağız. Yoksullar için düşkünler evi, ihtiyarlar için ihtiyarlar evi yapacağız. Susuz köyler için su sağlayacağız. Bunların hepsi fedakârlıkla oluyor.

Onun için, bir de işin para tarafı var. Her şeyi yapmaya razı

ama parasından vermiyor. Olmaz! Para vermeye alışacak. Müslüman, Allah rızası için sevdiklerinden verecek.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

(آل عمران: ۹۲)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) “Sevdiğiniz şeyleri Allah yolunda infak etmedikçe birr ü takva ehli, has müslümanlar derecesine ulaşamazsınız.” (Âl-i İmran, 3/92)

Eskiler nasıl fedakârlık yapmışlarsa, siz de, biz de yapacağız.

“—Ancak geçimimi sağlıyorum.”

Bir şey değil ama geçiminden fazlası varsa, televizyonun varsa, yazlığın kışlığın varsa, araban varsa, gelirin fazlaysa, oluk gibi başka yerlere para gidip duruyorken hayra para vermiyorsan, olmaz. Kişi sevdiği uğurda fedakârlık yapacak.

Bunu başkaları yapıyor. Dünyanın her yerinde, her zaman iş malî fedakârlıklarla yürür. Hıristiyanlar, masonlar yapıyor. “Mason locasına torba koyuyorlar, herkes elini torbaya sokuyor, çıkartıyor.” diye kitaplarda okuyoruz. “Bir şey koyan koyuyor, ihtiyacı olan alıyormuş.” diye okuyoruz.

Gezdiğim hıristiyan ülkelerinde dağ taş, sokağı binayı, parkı bahçeyi her tarafı vakıf olarak gördüm. Kazanıyorlar, kazandıklarını kiliseye vakfediyorlar. Şu bina kilisenin, şu hastane kilisenin, şu üniversite kilisenin, şu arazi kilisenin, şu şehrin yarısı kilisenin, üçte biri kilisenin... Böyle.

Biz hak yolunun yolcuları bir şey yapacağız, para lazım! Para bulamazsak, kimse yardım etmezse o zaman işler olmuyor. O bakımdan bu hadîs-i şerîf Allah’ın sevgisini kazanmanın yollarını sayıyor; malî fedakârlık da olacak,

kesenin ağzını açmamız gerekiyor. Cimri değil cömert olmamız gerekiyor.

4. (*Ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetesâdekûne min eclî*) “Benden ötürü, benim rızam için birbirlerine sadakat gösterenlere; doğru sözlü, doğru özlü olup sadakat gösterenlere de benim muhabbetim hak olur, ben onları severim.”

Birbirine karşılıklı sadakat göstermek, doğru sözlü doğru özlü olmak, aldatmamak, yalan söylememek, hile yapmamak, vefasızlık göstermemek...

5. (*Ve kad hakkat mehabbetî li'llezîne yetenâsarûne min eclî*) “Benim rızam için, benden ötürü birbirlerine yardım edenlere de benim sevgim hak olur.” diye bunları saydı.

Hatırlatmak bâbında söyleyeyim:

Allah’ın rızasını kazanmak, muhabbetine ermek, Allah’ın sevgisini elde etmek için yani Allah tarafından sevilen bir kul olmak için neler ileri sürülüyor bir daha onları sayayım:

1. Birbirlerimizle muhabbet etmememizi emrediyor. Sen benimle, ben seninle mü’min kardeşler olarak birbirlerimizle muhabbeti emrediyor. Ozaman Allah sevecek. Muhabbetsiz, kindar, küskün, kırgın, dargın olursak sevmiyor, affetmiyor. Tövbemiz, istiğfarımız kendisine kadar gitse birbirleriyle barışsınlar diye Allah reddediyor. Onun için birbirimizi seveceğiz, mecbur. Ve Allah’ın rızasını kazanmanın çıkar yolu, bir.

2. Birbirlerimizi ziyaret edeceğiz, alâkayı kesmeyeceğiz. Bu şehirde başka mahallede veya başka şehirde veya başka uzak diyarlarda; ziyaret edeceğiz. Ziyaretleşme de çok önemli. Buna da zaman ve malî imkân ayırmalıyız. Ziyaretleri de ihmal etmemeliyiz.

3. Birbirimize bezl ü ihsân, atâ ve ikramda bulunacağız. Cömert olacağız, nekes, eli sıkı, cimri olmayacağız. Kesenin ağzını açıp para saçacağız ki Allah sevsin. “Allah yolunda kardeşlerime feda olsun.” diye cömert olacağız. İkramımızı onlara karşılıklı arz edeceğiz.

4. Birbirlerimize sadakat göstereceğiz, yalan söylemeyeceğiz, vefasızlık etmeyeceğiz, alâkayı kesmeyeceğiz.

5. Birbirimizle yardımlaşacağız.

Seveceğiz, ziyaretleşeceğiz, ikramlaşacağız, sadâkat göstereceğiz ve yardımlaşacağız. Hadîs-i şerîfte bunları sayıyor.

Allah bizleri kâğıt üzerinde veya lafta ihvan etmesin, gerçekten has kardeşler olmayı, Allah’ın istediği tarzda sıfatlara sahip kardeşler olmayı nasib etsin... Böylece Allah’ın sevgisine, rızasına ermeyi nasib eylesin...

c. Üç Çocuğu Vefat Eden Kimse

Aynı hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz, bundan sonra

başka konuya geçiyor. Buyuruyor ki:

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ يُقَدِّمُ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثَةَ أَوْلَادٍ
مِنْ صُلْبِهِ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْتَ إِلَّا أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ
بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ

(*Mâ min mü'minin ve lâ mü'minetin, yukaddimu'llâhe selâsete evlâdin min sulbihî, lem yeblüğu'l-hınse, illâ edhalehu'l-cennete, bifadli rahmetihî iyyâhüm.*)

“Kendi soyundan, kendi neslinden buluğa ermemiş üç tane evladı, kendi sağlığında, kendinden daha önce göndermiş hiçbir mü'min erkek ve kadın yoktur ki Allah onu cennete sokmasın. Mutlaka cennete sokar.” Yani, insanın evladı öldü mü Allah onu cennete sokmaya vesile ediyor. (*Bi-fadli rahmetihî iyyâhüm*)

“O evlatlara olan rahmetinden, acımasından, merhametinden dolayı o anne babayı cennete sokuyor.”

Muhterem kardeşlerim!

Allah insana evlât verir, bazen de alır. Bu devirde tabii bakımlar iyi, hastaneler var, beslenme imkânları çok. Eski devirde bu imkânlar, ilaçlar ve saireler yoktu. Doğanların nicesi bir yaşında, iki yaşında, üç yaşında, küçük yaşlarda ölürdü. İnsan nasıl olsa ölecek

ama küçük çağda, babasının anasının sağlığında öldü mü, büyük bir üzüntü olur.

“—Ah mübarek evladım, zavallı yavrucuğum! Şöyle halliydi, gül yanaklıydı...” filan diye insan kendisini tutamaz.

Acı bir durum ama, ona sabredildiği zamana Allah onu cennete sokuyor. Onlar rûz-ı mahşerde annelerine, babalarına su ikram edecekler.

Hatta eski devirde birisi varmış. “Ben ibadeti çok edeyim.” diye evlenmemiş.

“—Evlensem çoluk çocuk olacak. Tam serbest hareket edemeyeceğim. Camide bulunamayacağım. Gece kalkamayacağım. Çalışmak mecburiyeti daha fazla olacak. En iyisi evlenmeyeyim, ibadet edeyim.” derken bir gece bir rüya görmüş.

Rüyada kıyamet kopmuş görüyor. Kendisini mahşer yerinde bekliyor görüyor. Birtakım mübarek simalı küçük çocuklar mahşerin o sıkıntısında, o terinde, o güneşin altında, o müthiş günde insanların o susuzluk anında, bazı kimselere götürüp su veriyorlarmış.

Bunu hacca giden kardeşlerimiz bilirler. Elinde su kabıyla bir yerden bir yere gidecek olsan, “Aman bana da versene!” diye hemen herkes el uzatıyor. Halbuki Harem-i şerifin her tarafı bidon dolu. Sen bir şişeye doldurmuşsun, öbür tarafa götüreceksin, “Şuradan bana su versene.” filan diye uzatıyorlar.

Orada imkân var. Bir de mahşer gününde imkânın olmadığı zamanı düşünün. O zaman tabi o

suyu istiyorlarmış. Bu adam da istemiş. Kendisi çok susamış, rüyada. O çocuklara demiş ki:

“—Şu dağıttığınız kupalardan bana da su versenize!”

Demişler ki:

“—Veremeyiz, biz görevli insanlarız, biz anne ve babalarımıza su veriyoruz. Genç yaşta, bebekken, çocukken öldük. Anne ve babalarımıza su veriyoruz, herkese veremeyiz. Ancak evlat sahipleri bu suları evlatlarının elinden içebilirler.”

Rüyayı görünce ertesi gün kalkmış, hemen:

“—Aman! Evleneyim. Çoluk çocuğum olsun. Olun da ölürse ölsün, kalırsa kalsın.” demiş, evlenmiş.

Bir din kitabında okumuştum.

O bakımdan bir insanın üç çocuğu ölürse cennete gireceğine dair müjde burada verilmiş oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi evlât acısına uğratmasın... Evlâtlarımızı hayırlı yetiştirmek nasib eylesin... Ama böyle üzüntülü, sıkıntılı durum olursa da arkasından mükâfat olduğunu bilelim. Her sıkıntının arkasından bir mükâfat vardır.

Hatta hadîs-i şerîflerde göreceksiniz; Allah bazı iyi kullarına bela ve üzüntülü, musibetli şeyleri daha çok verir. O da ayrı bir kanundur.

Biz bugünün kafasıyla şöyle düşünebiliriz:

“—Allah bir kulu sevdi mi herhalde onun hiç sıkıntısı olmaz. Havalarda uçar. Mânevî sofraya

önüne açılır. Türlü türlü cennet taamlarından yer. İsterse namazı hemen Kâbe-i Müşerrefe’de kılar. İsterse şöyle yapar, böyle yapar. Her türlü konfor, rahat... Elini sıcak sudan soğuk suya değdirmez.”

Böyle değil! Bu bizim zannımız, daha doğrusu nefsimizin temennisi. Böyle değil! Hadis-i şerifte bildiriliyor ki:⁴

أَشَدُّ الْبَلَاءِ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

(Eşeddü’l-belâyâ ale’l-enbiyâ) “En şiddetli belâlar, musibetler, imtihanlar peygamberlere

⁴ 8 Muhtelif lafızlarla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhârî, *Edebü’lMüfred*, c.I, s.179, no:510; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü’l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü’l- İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Ne-seî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa’d ibn-i Ebû Vakkas RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Ne-seî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778- 6784; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.130, no:371; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

gelmiştir.” Ondan sonra evliyaya, sâlihlere geliyor. Mü'minlere dereceleri üzerine geliyor. İyi kullara dereceleri artsın diye daha çok geliyor. Birisi tevbekâr olmuş, iyi bir duruma gelmiş. Hacca gitmiş. “Bayağı değişti.” diyorlar. Ama hacda bir felâket... Hacdan dönmüş, iş yerinde bir felâket... Bilmem nerede bir felâket... Neden? Allah ecri çok olsun diye yapıyor. Garip bir kanundur. Bizim sandığımız gibi değil. Peygamber Efendimiz ne sıkıntılar çekti! Allah'ın sâlih kullarının halleri ne sıkıntılarla geçmiştir! Hapislerde, zalim sultanların hücumuna uğramakla geçmiştir. Neler çekmişlerdir... Meşhur fakih Serahsî... O, 30 ciltlik mübarek, muazzam eserini hapiste yazdırmış. Hapsin demir parmaklıklarının yanına talebeleri gelirmiş, o da aşağıdan yazdırmış. 30 ciltlik eser! Zalim sultan onu hapsetmiş. İyi ki fırsat vermiş de demir parmaklara kadar talebeleri yaşatabiliyor. Yanında kitap yok, hafızasından yazdırmış. Derya gibi insan...

Neden kızarlar bu zalimler?

Doğruyu söyledi diye kızarlar. Dobra dobra doğruyu söyler, Allah'ın rızasını düşünür. Dobra dobra doğruyu söyleyince insanı dokuz köyden kovarlar. Onun için o zulme uğrar.

Birisi demiş ki;

“-Müslümanlar zekâtlarını bana versin, ordu kuracağım, düşmanlarla çarpışacağım. Ordunun teçhizi için zekât toplansın.”

Alimlere sormuş, alimler fetvayı vermişler. Büyük bir alim diyor ki:

“—Hayır, olamaz! Zekât fukaranın hakkıdır. Sen onu ordunun teçhizinde harcayamazsın. Senin paran yok değil ki! Sarayın var, hazinen var, cariyelerin var. Her bir cariyenin kolunda bileğinden dirseğine kadar altın bilezik dolu, mücevherat dolu... Sat onları, orduyu onunla teçhiz et. Fukaranın malına ne göz dikme!”

“—Bu zekât paralarını toplayıp teşkilata harcayalım.”

“—Harcayamazsın. Fukaranın hakkı!”

“—Hangi dangalak söylemiş?” diyor.

“—Alimler söylemiş. Var mı bir diyeceğin?”

Dangalak filan değil, senden çok daha bilgili. Belki sen öyle söylemekle kendin o duruma düşmüş oluyorsun. Senden çok daha bilgili bir insan, Allah’tan korktuğu için doğruyu söylüyor. Senin paran yok mu, bankaları istif etmişsin, yukarıya yığmışsın. Ondan sonra oradan buradan alacağım diye şey yapıyorsun.

Doğruyu söylerler, doğru söylediği için dokuz köyden kovulur, ızdırap, sıkıntı çekerler.

Allah her halükârda kullarını imtihan eder. Dünya hayatının iyi günleri de kötü günleri de olur. İnsanın çocuğu da ölür, çocuğu da doğar. Düğünü de olur, matemini de olur. Sıhhati de olur, hastalığı da olur. İyi günler olduğu zaman el bebek gül bebek iyi kulluk edeceksin. Başına kötü bir imtihan, musibet geldiği zaman isyan bayrağını açıp Allah’a asi olacaksın; reva mı?

“—Bu da mı gelecekti benim başıma! Yâ Rabbi! Bunu da mı yapacaktın bana!” filan, isyan

sıkıntımı, üzüntümü, mahzunluğumu Allah'a arz ediyorum, Allah'a arz ederim.” (Yusuf, 12/86) diyor.

“—Yâ Rabbi! Şu sıkıntım var, affet.”

O olur. İnsanın Allah'a münacatı, niyazı caiz; isyanı, itirazı caiz değil. O bakımdan hayatın iyi ve kötü günlerine, hallerine ve imtihanlarına dikkat edelim.

Filanca veled-i zina, alçak ama milyonlar, milyarlarla oynuyor. Milyarlara para demiyor, küçümsüyor. Devleti soyuyor, hazineyi soyuyor filan.

Olsun! Dünya hayatının kıymeti olmadığından Allah onlara müddet ve mühlet veriyor. İplerini salıvermiş. Karun hepsinden daha zengindi ama, Allah yerin içine batırdı. O bakımdan varlıktan şımarmayalım, darlıktan raydan çıkmayalım, itiraza kalkmayalım. Yunus Emre ne güzel söylüyor:

*Ne varlığa övünürem, Ne yokluğa yerinirem,
Aşkın ile avunuram, Bana seni gerek seni!*

Yunus Emre mesela bu işi anlamış, iyi müslüman, meseleyi biliyor. Ne varlıktan üzüntü sıkıntı çekerim diyor.

“Ne yokluğa yerinirem.” diyor, yani “Varlık olursa şımarmam, yokluk olursa da itiraza kalkmam!” “Aşkın ile avunuram.” diyor yani, “Seni sevdiğim için, o bana yeter, ben o sevgiden etrafıma aldırmam.” diyor. “Bana sen lazımsın, sen gereksin yâ Rabbi! Senin rızan gerek.” diyor.

Ömrünü öyle geçirmiş mübarekler. O sözleri yaşamasa söyleyebilir mi?

*Derviş bağı baş gerek Gözü dolu yaş gerek
Koyundan yavaş gerek Sen derviş olamazsın!*

*Dövene elsiz gerek, Sövene dilsiz gerek, Derviş
gönülsüz gerek Sen derviş olamazsın!*

“Derviş bağı baş gerek.” Dervişin bağı yaralı gelecek. “Gözü dolu yaş gerek.” Gözü ağlayacak; sevgiden, saygıdan, hasretlikten, aşktan, muhabbetten gözü yaşlı, duygulu...” Koyundan yavaş gerek, dövene elsiz gerek.” O vuracak, sen vurmuyacaksın. “Sövene dilsiz gerek.” O sövecek, sen cevap vermeyeceksin.

Neden? Sen cevap vermeyince melek cevap verir de ondan.

“Derviş gönülsüz gerek.” Kibirilenmez, gönül-
lenmez, darılmaz, Allah rızası için sabreder,
diye güzel şeyler söylemiş. Mübarek,

hadislerden alınma ahlâkı bildiği için...

Biz de bu hadîs-i şerîften öğrendiğimiz üzere Allah’ın kaderine rıza gösterelim. Tasavvufta bu yüksek bir makamdır. Buna, “Allah’ın kazasına, kaderine rıza ve teslimiyet makamı” derler. Büyük insanların işidir. Ufak tefek, beceriksiz, acizler, zayıflar bunu yapamazlar, beceremezler ama büyük kullar büyük sabırlar içinde yaparlar.

Hız. Eyyüb AS’ın hali, hayatı Kur’ân-ı Kerîm’de bize bir numunedir. Çeşit çeşit nimetlere sahip iken Allah o nimetleri elinden almış. Nice nice zenginliklere sahip iken Allah o malları elinden

almış. Nice nice evlâd-u ıyâle, akraba-yı tâlukâta sahip iken Allah onları elinden almış.

Gül gibi sıhhatli iken Allah ona hastalık vermiş; bütün vücudu yara olmuş, yaraları kurtlanmış. Şimdiki gibi antibiyotikler mi vardı, hemen tedavi olsun. Kurtlar yaraları yemeğe başlamış ama sabretmiş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ

(ص: ٤٤)

(*Ni'me'l-abd innehû evvâb*) “O, ne iyi, ne güzel bir kuldu! Dâima Allah’a yönelirdi.” (Sad 38/44) diye methediyor.

Allah tarafından *ni'me'l-abd* demek az bir şey mi? Ne yüksek makam! “Ne iyi kuldur.” diyor. Eyyüb AS’ın sabrı!..

Allah’tan belâ istemeyiz ama, bu dünya hayatı da belâsız geçmez. Ufak tefek belâlara da küçücük küçücük biz de sabırlar edelim. İtiraz etmeyelim, feryat etmeyelim, karşı çıkmayalım, yüz buruşturmayalım, sırt dönmeyelim... Adam başına azıcık bir şey geldi, camiden kesiliyor. Başına birazcık sıkıntı geldi, namazı bırakıyor. Başına birazcık bir sıkıntı hali geldi, açıyor ağzını yumuyor gözünü, ağzına geleni söylüyor. Bunlar zayıflık, cahillik alâmetidir. Has müslümanlar Allah’ın kaza ve kaderine rıza gösteren insanlardır. Velev çoluk çocuğu ölse bile sabredince karşılığı cennet oluyor.

d. İki Gözü Görmez Olan Kimse

Bu hadis-i şerifte, şöyle buyuruyor Peygamber Efendimiz:⁵

يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ أَذْهَبْتُ حَبِيبَتَيْهِ فَصَبَرَ
وَاحْتَسَبَ لَمْ أَرْضَ لَهُ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ

(هنادت. حسن صحيح عن أبي هريرة)

RE. 516/4 (*Yekülü'llàhu azze ve celle*) “Aziz ve celil olan Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki: (*Men ezhebtü habibeteyhi fesabare*) Kim iki sevgili gözünü giderdiğim zaman sabrederse, (*va'htesebe*) sevabı benden beklerse, (*lem erda lehû sevâben dûne'l-cenneh*) ben ona cennetten başka bir mükâfat vermeye razı gelmem! Mükâfatı cennet olur.” diyor.

Evet, gözü gidiyor ama cenneti kazanıyor.

Nasıl olsa bir gün öleceğiz. Onun için dervişliği iyi öğrenelim. Yarım yamalak anlamayalım, öğrenmeyelim. Dervişlik tepeden tırnağa kadar edepli kul olmaktır. Camiye giriş edebi, namaz kılış edebi, sabır, şükür, arkadaşlık edebi vardır. Müslümanlık makamları içinde dervişlik en yüksek makamdır. Nice nice edeplere riayet etmekle sağlanır.

Rabbimiz bizi güzel ahlâk ile ahlâklananlardan, ahlâklanmış olanlardan ve en güzel adaba riayet

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c. VIII, s. 421, no: 2325; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c. II, s. 205, no: 7587; Dârimî, *Sünen*, c. II, s. 417, no: 2795; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c. III, s. 277, no: 6533; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c. XXIV, s. 209, no: 2695.

edenlerden, en yüksek mertebeleri kazanan kullardan eylesin...

Evet, hepimizin içinde tasavvufa karşı bir sevgi, mâneviyata karşı bir ilgi var. Allah'ın rızasını kazanalım istiyoruz. Bu lafla olmaz, lafla olmuyor. Giyimle kuşamla da olmuyor. Yunus'un şiirini biliyorsunuz:

Dervişlik olaydı tâc ile hırka, Alırdık biz dahî otuza kırka...

Bu, takke meselesi, kavuk meselesi, hırka meselesi değildir. “—Bana hocamdan hırka hediye geldi, tamam, ben şeyh oldum.”

Şeyh olmayı kolay mı sanıyorsun sen! Sen önce bir derviş ol! Direk gibi nefsin varken, nerede kaldı gayrıya himmet ede.

Kendisi muhtâc-ı himmet bir dede, Nerde kaldı gayrıya himmet ede.

Herkes şeyh olmak arzusunda... Bir derviş ol bakalım! Edebe riayet etmeyi öğren. Allah'ın huzurunda olduğunu, O'nun seni gördüğünü, kalbinden geçenleri bildiğini düşün, kalbini temiz eyle, bakalım.

Dün akşam akrabadan birisinin evine gittik. Basmış teybin düğmesine, bizim normal konuşmalarımızı almış. Ben de gittim, banyoda abdest alıyorum. Dışarıdan baktım, benim sesim kulağıma geliyor. Ne söylemişsem hepsini banda kaydetmiş.

Şimdi buna gülelim mi ağlayalım mı?

Allah her şeyimizi kaydediyor. Güzel şey söylemişsek, ne âlâ! Ama bir de günah, isyan,

kabahat, kusur utanç verici durumsa ne olacak? Her şeyimiz hem de görüntülü olarak tesbit ediliyorsa? Hem sözlerimiz hem de işlerimiz tesbit ediliyorsa, o zaman halimiz ne olacak?

“—O zaman ben her halime dikkat edeyim. Her an uyanık bulunayım.”

İşte şimdi Nakşî Tarikatı'nın birinci prensibine geldin:

(*Hûş der dem*) “Her nefes alışverişte şuurlu olmak.”

Sen daha yeni yeni dervişliğe geliyorsun. Dur bakalım! Şeyh olmak nerede! Meseleyi daha yeni anladın. Her anında uyanık olacaksın, yaptığın her işin Allah tarafından görüldüğünü, kaydedildiğini bilerek yaptığın işe dikkat edeceksin.

Allah yardım eylesin... Sevdiği kul eylesin... Günahlardan uzak eylesin... Nefse, şeytana uydurmasın... Bizleri mahşer halkına rezil, rüsva eylemesin...

e. Kulluğu Güzel Yap!

Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i kudsî. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁶

يَقُولُ رَبُّكُمْ يَا ابْنَ آدَمَ تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمَلًا صَدْرَكَ

⁶ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.362, no:7926; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.216, no:500; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.505, no:18040; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.301; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.303; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

غِنَى وَأَمْلَأُ يَدَيْكَ رِزْقًا يَا بَنَ آدَمَ لَا تَبَاعِدْ مِنِّي
فَأَمْلَأُ قَلْبَكَ فَقْرًا وَأَمْلَأُ يَدَيْكَ شَغْلًا

(طب.ك. عن معقل بن يسار)

RE. 517/1 (*Yekülü rabbüküm: Ye'bne âdeme, teferrağ li-ibâdetî, emle' kalbeke ginen, ve emle' yedeyke rızkan: yebne âdeme, lâ tübâid minnî, feemle' kalbeke fakran, ve emle' yedeyke şuğlen.*)

(*Yekülü rabbüküm*) “Sizin Rabbiniz buyuruyor ki: (*Ye'bne âdeme*) Ey Âdemoğlu! Ey insan, ey Hz. Âdem'in evlâdı olan kul! (*Teferrağ li-ibâdetî*) “Sen, benim kulluğum için içindeki şeyleri sil, çıkar! Kendini konsantre et, topla, içindekileri boşalt. Benim ibadetim, kulluğum için lüzumsuz şeyleri at bakalım!

Böyle yaparsa ne olur? (*Emle' kalbeke ginen*) “O zaman senin gönlünü, kalbini ben zenginlik doldururum.”

“Sen benim için içindeki mâlâyâni, boş, lüzumsuz şeyleri sürüp çıkartıp kalbini pak edersen, o zaman ben senin kalbini mânevî bakımdan zenginlik doldururum, zinetlendiririm. (*Ve emle' yedeyke rızkan*) Ve elini de rızık doldururum.”

O zaman anlaşıldı ki *teferrağ*; “Benim ibadetim için boşalt.” demesinin iki mânası var:

“—Bir, içini lüzumsuz duygulardan, düşüncelerden, kalbini fesat, fitne hislerden, kötü huylardan temizle... Bir de boş şeylerle uğraşmaktan vazgeç de biraz benim ibadetime

zaman ayır!”

“—Çok işim var.”

Ne işin var? Plaja gidecek, eğlenecek, televizyon seyredecek, yatacak, uyuyacak, pikniğe gidecek, arkadaşlarıyla kahvede sohbet edecek, lokalde oturacak vs. Çok işi varmış, kimi kandırıyorsun?

Genel müdürün kapısına gidiyorsun, “İçeride toplantı var.” diyorlar. Giriyorsun, bakıyorsun, ne toplantısı; oturmuşlar, kahve içiyorlar. Kapıda levha:

“—Çok mühim toplantı var!”

Ne toplantısı; dışarıdan öyle görünüyor.

Allah her şeyi, her hâlimizi biliyor. Sen zamanını Allah’ın ibadetine bir tahsis et, bir ayır, ona zamanını bir ver o zaman Allah iki şey yapar:

1. Gönlünü zenginlik doldurur.

2. Elini rızık doldurur.

“—Ben çalışmadım, gidemedim.” diye rızıkın kaçtı sanıyorsun ya, rızıkı Allah sana başka yerden verir.

Benim Ankara’da, İstanbul’da tanıdığım kardeşlerim var. Ankara’da bir tanesini çok iyi tanıyorum, biliyorum. Namaz vakti geldi mi dükkânından çıkar, camiye gider. Namazını camide sakın sakın, sünnetiyle, farzıyla, duasıyla, aşr-ı şerîfini dinleyinceye kadar rahat rahat yapar.

Neden?

Bir müşteri giderse bir başka müşteri gelecek. O müşterilerin sonu gelmez ki.

“—Son sünneti kılmayım. Hemen pabucu kapayım, derhal camiden işimin başına...”

Şeytan seni aldatıyor, ibadeti acele getirtiyor. İbadetine biraz zaman ayır. Öğle namazının bir tadını çıkar. Abdestini güzelce al.

“—Yok hocam. Şu sıkışık abdestle bu namazı çıkartırsam yirmi dakika kazanırım.”

Olmaz! Git, güzelce rahatla. Tertemiz elini yüzünü yıkadığın zaman ne rahat edeceksin, bak. İçin dışın temizlenecek çünkü bu abdest, insanı hem maddeten hem mânen temizliyor. Sonra namazını doğru düzgün kıl! Sünnetleri kıl.

“—Çok yorgunum hocam! On rekât da çok değil mi?” Sen onu kıldığın zaman dinleneceksin. Yatsı namazını kılmadan evvel insanın gözlerinin uçlarına kurşun takılmış gibi uykusu geliyor. Yatsı namazı kılıyorsun, gözler böcek gibi açılıyor. Neden? Birincisi şeytanın hilesi...

“—Yat, haydi biraz uyu.”

Bir yatarsan alimallah sabah namazına kaldırmaz. “—Gece kalkar kılarırsın, daha iyi.”

O, şeytanın aldatması.

“—Çok yoruldun, gündüz çok koşturdun, koşturma! Dünya işine o kadar koşturma...”

Bir bahane bulur. O bahaneyi yutarsan, takılırsan, kapılırsan, çok şeyler kaybedersin. İşte Peygamber Efendimiz'in bu hadîs-i şerîfinden anlaşılıyor ki ibadete biraz serbest

vakit ayır ve gönlünü de başka şeylerden temizle, çıkar.

*Sür çıkar ağıârı dilden tâ tecelli ede Hak;
Padişah konmaz saraya, hâne ma'mûr
olmadan.*

Kalbine Allah tecelli edecek. Öyle virâneye tecelli eder mi?

Padişahın mezbeleye, gecekonduya geldiği görülmüş mü? Tertemiz olacak.

Eskiden padişah nereye konaklayacaksa, padişah gelmeden evvel otağcılar giderler, otağ-ı hümayunu kurarlarmış. Tertemiz halılar, şilteler, sedirler vs. Yanında mutfak faaliyete başlarmış, yemekler vs. hazır. Seferde padişah atından indiği zaman otağına giriverirmiş. Padişahı olmadık bir yerde oturtmayalım, temiz bir yerde olsun diye tedbir alıyorlar.

Kalbin günahlarla, fitne fesatla, kötü düşüncelerle dolu olursa Allah-u Teâlâ Hazretleri oraya tecelli etmez ki! İhsan etmez, lütuflarını göndermez ki!

Kalbini de kötü duygulardan temizleyeceksin. Zamanının da meşguliyetlerini biraz ayıracaksın. Sen şu tarafa, sen şu tarafa diye iki tarafa ayıracaksın... Durun bakalım, ibadet edeceğiz. O arada bir güzel namaz kılacaksınız.

Ne olur?

İki şey olur: Allah kalbini mânevî zenginliklerle doldurur. İçin zenginleşir, ruhaniyâtın, mâneviyatın güzelleşir. Bu, bir.

İkincisi, Allah elini de rızıkla doldurur. Yani

merak etme, sen Allah'a ibadetini yaptın diye maaşından mahrum kalmazsın,

geçimin dara düşmez. Hadîs-i şerîf, (*Ve emle' yedeyke rızkan*) "Elini de rızık doldurur." diyor.

Rızık, kelimesini biliyorsunuz. *Yed* kelimesinin de "el" mânasına geldiğini biliyorsunuz. "Allah'ın ibadetine zaman ayırırsan, Allah senin iki elini rızıkla da doldurur." buyuruyor.

Sonra, Peygamber Efendimiz'in söylediğine göre, Allah-u Teâlâ Hazretleri ne buyurmuş:

(*Yebne âdeme, lâ tûbâid minnî*) "Ey Âdemoğlu, benden uzaklaşma! Yani benim ibadetimden, kulluğumdan uzaklaşma! (*Feemle' kalbeke fakran*) O zaman ben senin kalbini fakirlikle doldururum; (*ve emle' yedeyke şuşlen*) ve iki elini de meşguliyetlerle doldururum."

Hangi birine yetişeceğini şaşırırsın. Feleğin şaşar:

"—Oraya gidecektim, bunu yapacaktım, şu da olmadı, bu da gelmedi... Postaneden telgraf geldi mi? Şunu aldın mı? Malları yükledin mi? Kontrolünü yaptın mı?"

Şeytan sana kıs kıs güler. Sen oradan namazdan biraz vakti kırpıp buraya bakayım dedin, Allah sana bir meşguliyet salar, namazların hiçbirini kılmasan bitmez o iş. Sen orada sünnetin zamanını kâr mı ettin sanıyorsun? Sen ibadetin vaktinden tasarruf edince Allah bu tarafa bir meşguliyet yığar, feleğini şaşırırsın.

Eğer Allah yolunda gidersen Allah hem gönlüne zenginlik hem eline rızık veriyor. Rahatlık

oluyor. Ama kendi hesabına göre Allah'ın ibadetinden uzaklaşır, Allah'a kulluktan geri durursan...

Neden geri duruyor? “Çok meşguliyetim var. Ben genel müdürüm. Fabrika sahibiyim. Şu kadar malım var. Sizin gibi boşta gezen, hayta, aylak filan değilim.”

Seni Allah onlara esir etmiş. Sen onlardan biraz kesil. Oralara vekiller vs. tayin et, zenginsen her işe kendin koşma! Ağalar, kendileri gidip mutfakta bulaşık yıkar mı? Hizmetçisi vs. var. Sen biraz oralara adam koy, kendin camiye gel, Allah'a ibadete koş, Allah'ın dinine hizmet etmeye gel.

Fakir, Allah'ın dinine hizmet edemiyor; parası yok. Zengin, Allah'ın dinine hizmet edemiyor; işi çok. Bu Allah'ın dinine kim yardım edecek? Mezardan dedelerimiz mi kalkacak? Elllerinde mızraklar, kılıçlar, kalkanlar, “Yâ Allah!” diye kâfirlerle onlar uğraşacak! Sen yine fabrikada, işyerinde kazancına devam!..

Yazın nasıl gezmeye, tatile fırsatı buluyorsun? Eğlenceye zamanı nasıl buluyorsun? Sinemadaki filmi seyretmeye vakti nasıl buluyorsun? Kendi kendimizi aldatmayalım.

Hadîs-i şerîfi bir daha okuyalım:

“—Rabbimiz buyurur ki: Ey Âdemoğlu! Sen benim ibadetim için içini, dışını, çevreni, zamanını biraz boşalt! Ben de senin kalbini zenginlik, iki elini de rızık doldurayım.

Ey Âdemoğlu! Benim ibadetlerimi yapmaktan

geri durmak sureti ile benden uzaklaşma. O zaman senin kalbini fakirlik, iki elini de meşgale doldururum. Hangi işe, hangi meşguliyyete koşturacağını şaşırırsın.”

Bu da bir mânevî kanundur. Yavaş yavaş mânevî kanunları öğrenin. İnsan ibadetten geri kaldığı zaman, işlerini bitirecek bir zaman kazanmaz. Şeytan talebeyi de, tüccarı da böyle aldatır.

Talebeye der ki:

“—Oraya gidersen derslerine çalışamazsın, imtihandan muvaffak olamazsın.”

Hayır! Sen camiye git, namazını kıl, ibadetini yap. Allah senin zihnine açıklık verir. Başka yerden yardım eder, o iş olur. Sen camiye git, vazifeni yap, Allah senin işini kolaylaştırır. O meşguliyyeti kendisi halleder. Adam sana problem olmaz, müşterin sana koşarak gelir, vermeyeceği parayı Allah ona verdirtir. İşini kolaylaştırır.

Bak, meşguliyyetin çokluğu, iki elinin iş dolu olması Allah'ın insana bir cezasıymış. Önünde dört tane telefon, bir birisi çalışıyor, bir ötekisi çalışıyor, hangi birine cevap vereceğini şaşırıyor.

Neden? Allah ona ceza veriyor. Genel müdür olmuş ama namaza Cuma'ya gelmiyor. İşte çapına uygun ceza...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
21. 08. 1988 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

